

Tematisk kvalitetsgranskning av yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning på **entreprenad-** huvudmännens uppföljning av kvalitet

Upplägg

- Bakgrund till granskningen
- Syfte och frågeställningar
- Genomförande
- Resultatbilder
- Slutsatser
- Era frågor till oss

Utgångspunkter för vår granskning

- Skollag och läroplan
- Förordning om vuxenutbildning
- Förordning om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning
- Allmänna råden, Skolverket
- Skolinspektionens egna erfarenheter
- Utredningar
- Forskningsresultat

Bakgrund

Yrkesutbildningen för vuxna har byggts ut- upphandlingen ökar-

Begränsat med studier och forskning

Skolinspektionens erfarenheter indikerar kvalitetsbrister

Stor spännvidd i huvudmännens uppföljning av utbildning på
entreprenad

Behov av mer kunskap om hur vuxenutbildning fungerar i
praktiken och vilka konsekvenserna blir av en ökad upphandling

Syfte

Granska kvaliteten i yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning hos enskilda utbildningsanordnare

Huvudfokus ligger på om och hur huvudmannen säkerställer att utbildningen är av god kvalitet

Frågeställningar

I vilken utsträckning följer huvudmannen för yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning upp utbildningens kvalitet hos enskilda anordnare?

I vilken utsträckning arbetar utbildningsanordnaren för att eleverna får en yrkesinriktad utbildning av god kvalitet?

Genomförande

Granskningen omfattar 16 kommunala huvudmän och 30 platsbesök hos 18 enskilda utbildningsanordnare.

Utbildningar som granskats:

- Vård- och omsorg, industriteknik, el- och energi

Särskilt fokus på APL, validering och yrkeslärarnas kompetens

Besöksperiod: mars 2019 – augusti 2019.

Genomförande, forts

Intervjuer genomfördes med elever, berörda yrkeslärare, ansvarig för APL, ansvarig för validering, ansvarig chef för verksamheten hos enskild utbildningsanordnare samt rektor och representant för huvudmannen.

Dokumentstudier: Förfrågningsunderlag och avtal, dokument som visar på huvudmannens uppföljning

Alla de granskade huvudmännen har erhållit beslut, där majoriteten innehåller utvecklingsområden både när det gäller huvudmannens uppföljning och också att huvudmannen behöver säkerställa kvaliteten i utbildningsanordnarnas tillhandahållna utbildning

Resultatbilder

Huvudmannens uppföljning av yrkesinriktad komvux på entreprenad är inte tillräckligt ändamålsenlig

- Viktiga delar av utbildningen följs inte upp i tillräcklig grad
- Resultat analyseras inte eller kompletteras med information om verksamhetens kvalitet.
- Risk för att huvudmännen inte i tillräcklig grad identifierar risker och eventuella kvalitetsbrister,
- Förutsättningar saknas för att vidta adekvata åtgärder för att säkerställa kvaliteten i den utbildning som de ansvarar för

Resultatbilder

- Övergripande system för kontinuerlig uppföljning- men besök och övrig uppföljning fångar inte alltid i tillräcklig grad verksamhetens kvalitet, när det gäller APL, validering och yrkeslärarnas kompetens.
- Allmänt hållna avtal ger inte stöd för huvudmännens uppföljning
- Analys saknas ofta av verksamhetens resultat
- Risk att information stannar hos rektorn

Resultatbilder, forts

- Betydande begränsningar i huvudmännens uppföljning av APL
- Svag uppföljning av validering på huvudmannanivå
- Huvudmännen följer upp den formella kompetensen men inte behovet av kompetensutveckling

Resultatbilder, forts

En majoritet av utbildningsanordnarna behöver utveckla kvaliteten inom viktiga områden

APL

- Yrkeslärare saknar tillräckliga förutsättningar för arbetet med APL
- Inte alla elever har tillgång till utbildade handledare
- Kursmålen tydliggörs och kommuniceras sällan inför APL
- APL eller ”bara” praktik?
- Saknas ofta en systematisk kartläggning av APL-platserna

Resultatbilder, forts

Validering

- Sällan eller aldrig validering inom el- och energi samt industrideknik
- Uppföljning av validering saknas
- Osäkerhet kring validering
- Finns oftast förutsättningar att förkorta studietiden

Resultatbilder, forts

Yrkeslärnarnas kompetens

- Viss kompetensutveckling inom APL och validering
- Sällan kompetensutveckling inom värdegrund och jämställdhet

Skolinspektionens slutsatser

Ansvariga huvudmän behöver ta ett större ansvar för att följa upp utbildningarnas kvalitet

- Riskbilden bekräftas -Huvudmännens uppföljning av yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning på entreprenad behöver förbättras
- Kvalitetsbrister i utbildningarna kräver en utvecklad uppföljning på huvudmannanivå
- Huvudmännen behöver kunna identifiera risker och eventuella brister för att kunna vidta åtgärder på kort och lång sikt- detta för att vuxenutbildningens elever ska få den utbildning de har rätt till.

Skolinspektionens slutsatser, forts

APL styrs inte tillräckligt utifrån regelverkets bestämmelser

Saknas ofta bild av:

- Hur kursmålen styr utbildningen, om handledare har tillräcklig kunskap och erfarenhet, om APL genomförs av skollagstiftningens värdegrund

Risk för att utbildningen inte blir likvärdig och att elevernas kunskapsutveckling och betygsättning påverkas negativt, enskilda elever drabbas när det gäller värdegrundsperspektivet

Pragmatisk strategi- men risk att delar av styrdokumentet åsidosätts

Skolinspektionens slutsatser, forts

Elevens rätt till validering riskeras att sättas ur spel

Saknas ofta bild av:

- Hur mycket validering som genomförs och med vilken kvalitet

Risk att elevers rätt till en kvalitetssäkrad validering sätts ur spel, elevers utbildningstid påverkas, arbetskraft frigörs inte

Validering i begränsad omfattning- men information om orsaker saknas

Skolinspektionens slutsatser, forts

Risk för att yrkeslärare saknar den kompetens som erfordras

- Andelen legitimerade yrkeslärare högre inom vård- och omsorg.
- Saknas ofta systematisk uppföljning av yrkeslärares kompetens, utöver uppföljning av formell kompetens
- Varierar om huvudmän styr och leder kompetensutvecklingsinsatser eller ej
- Utbildningsanordnarnas arbete brister också ofta,
- Risk att APL, validering inte utförs enligt bestämmelser, Jämställdhetsarbete integreras inte

Skolinspektionens slutsatser, forts

Vilka tänkbara förklaringar finns?

Svaga avtal men stor tillit till utbildningsanordnare och rektorer

- Behov av att styra upp förfrågningsunderlag och avtal
- Huvudmannens ansvar för uppföljning av vuxenutbildning- jämförelsevis svag
- Den kommunala rektorn- en garant för kvalitet

Skolinspektionens slutsatser, forts

Vilka tänkbara förklaringar finns?

Svårigheten att analysera nyckeltal

- Analys och handlingsplan som tar sikte på kvalitativa aspekter

Skolinspektionens slutsatser, forts

Vilka tänkbara förklaringar finns?

Osäkerhet kring begreppet validering

- Saknas kunskap om hur validering ska organiseras, tillämpas och följas upp
- Saknas kunskap om omfattningen och effekterna av validering

Skolinspektionens slutsatser, forts

Ta fram avtal som underlättar uppföljning

- Kvalitetsaspekter som gäller APL, Validering och yrkeslärnarnas kompetens

Följ upp att avtalen efterlevs

Utöka kvalitativa analyser och skapa underlag för ändamålet

Skolinspektionens slutsatser, forts

Entreprenadformen behöver uppmärksammas

även om uppföljning i egen regi inte är garant för ändamålsenlig uppföljning

med svaga länkar i uppföljningen uppstår....

....svårigheter att identifiera kvalitetsbrister och risk att åtgärder inte vidtas och risk finns för diskrepans gentemot styrdokument

Behöver beaktas ur elevperspektiv och samhällsperspektiv

Avslutning

Frågor till oss?

Projektledare: Ingrid Jerkeman och Bo Jersenius, Skolinspektionen Göteborg

Rapportskribent: Katrin Söderlind, Monica Axelsson, Skolinspektionen
Göteborg